

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5SŽi/29/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012200151
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012200151.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu EUREA, občianske združenie, so sídlom Tupého 25/A, Bratislava, IČO: 30 794 242, zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom so sídlom Národného oslobodenia 25, Bernolákovo, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SLV-OLVS-144/2011 z 29. novembra 2011, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2013, č. k. 2S/39/2012-36, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2013, č. k. 2S/39/2012-36 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom z 31. júla 2013, č. k. 2S/39/2012-36, Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) zrušil rozhodnutie ministra vnútra Slovenskej republiky z 29. novembra 2011, č. SLV-OLVS-144/2011 podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd vychádzal z obsahu administratívneho spisu, z ktorého mal za zistené, že žalobca doručil 04. októbra 2011 žalovanému žiadosť podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) o sprístupnenie uznesenia vyšetrovateľa Úradu boja proti korupcii zo 17. septembra 2010 o odmietnutí veci podozrenia z trestného činu zneužívania právomoci, ktorého sa mala dopustiť sudkyňa Krajského súdu v Bratislave O.. Rozhodnutím z 11. októbra 2011, č. KM-917-001/SI-2011, prvostupňový správny orgán, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, Úrad boja proti korupcii, čiastočne nevyhovel tejto žiadosti žalobcu v časti sprístupnenia osobných údajov (mien a priezvisk) nachádzajúcich sa v poskytovanom uznesení zo 17. septembra 2010, ČVS: PPZ-107/BPK-B-2010. O rozklade žalobcu žalovaný rozhodol napadnutým rozhodnutím.

V prvom rade sa krajský súd vysporiadal s námietkou žalobcu o existencii fiktívneho rozhodnutia

žalovaného z dôvodu nedodržania zákonom ustanovenej lehoty na rozhodnutie o rozklade (§ 19 zákona o slobode informácií). Skonštatoval, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v zákonom ustanovenej lehote, preto neboli splnené predpoklady pre existenciu fiktívneho rozhodnutia. Krajský súd pritom poukázal na právny názor vyslovený najvyšším súdom vo viacerých veciach, menujúc rozhodnutie sp. zn. 2Sž/7/2011 a 3Sž/19/2012, o aplikácii § 57 zákona č. 71/1967Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) aj v konaní o rozklade, vrátane konaní podľa zákona o slobode informácií.

Následne, vo vzťahu k vymazaniu mien a priezvisk osôb uvedených v poskytnutom rozhodnutí, krajský súd vyslovil, že mená týchto osôb sú verejne prístupné, nie sú utajované, a verejnosť má možnosť ich bez väčších ťažkostí zistiť. Zároveň skonštatoval, že verejnosť má právo poznať meno konkrétneho verejného (ústavného) činiteľa, ktorý sa podieľal na veci. Zdôraznil pritom, že § 9 ods. 2 zákona o slobode informácií nie je možné vykladať spôsobom nezohľadňujúcim práva verejnosti Slovenskej republiky na informácie. Takýto výklad zákona by bol neústavný a v rozpore s úmyslom zákonodarcu upraviť podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám. Keby nezáležalo na tom, koho meno a priezvisko možno zverejniť a paušálne by sa tieto údaje z poskytovaných informácií (napr. textov) vymazávali, i keby sa požadovaná informácia týkala verejného činiteľa, nepodliehali by tieto osoby a v konečnom dôsledku potom ani povinné osoby podľa zákona o slobode informácií akejkoľvek verejnej kontrole. Nie je, podľa krajského súdu, v demokratickej spoločnosti nevyhnutým, súladným s účelom zákona o slobode informácií vyššie v texte rozsudku už opísaným, ani logickým, tieto mená a priezviská nesprístupniť.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a vzhľadom na úspech v konaní žalobcovi priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. a/, b/, § 16 ods. 3, § 18 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), vo výške 323,50 eura.

V zákonom ustanovenej lehote (§ 204 ods. 1 OSP) podal proti tomuto rozsudku, odvolanie žalovaný považujúc ho za vychádzajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci a žiadal, aby ho najvyšší súd zmenil tak, že žalobu zamietne.

Poukázal na to, že žalobcovi bolo v jeho žiadosti vyhovené a požadovaná informácia - uznesenie - mu bola poskytnutá. Keďže išlo o meritórne rozhodnutie vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, prvostupňový správny orgán ako povinný sprístupnil túto informáciu okrem dát týkajúcich sa osobných údajov fyzických osôb s odvolaním sa na § 9 ods. 2 zákona o slobode informácií. Žalovaný zdôraznil, že ide o osobné údaje osôb, ktoré boli vypočítané v určitom procesnom postavení v rámci dotknutého trestného konania, prípadne v rámci procesných úkonov.

Zákon o ochrane osobných údajov neupravuje taxatívny zoznam údajov, ktoré majú charakter osobných údajov, pričom však sama definícia tohto pojmu obsiahnutá v zákone vyžaduje pre poskytnutie ochrany údaje ako osobnému údaje, aby na jeho základe, resp. na základe súboru údajov, bola osoba určiteľná, či už priamo, alebo nepriamo. Zo sprístupňovanej informácie boli vymazané osobné údaje v rozsahu hodnoti, titul, mena, priezviska, dátumu narodenia, pracovného a služobného zaradenia fyzických osôb. V závere odvolania poukázal tiež na § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o slobode informácií v jeho súčasnom znení (účinnom po podaní žiadosti žalobcom), v zmysle ktorého sa rozhodnutie policajta nesprístupňuje. Uviedol, že vzhľadom na charakter požadovanej informácie, táto bola žalobcovi sprístupnená v takom rozsahu, v akom to zákon o slobode informácií v spojení so zákonom o ochrane osobných údajov, ako aj § 6 ods. 2 Trestného poriadku, umožňuje.

Žalobca nevyužil svoje právo písomne sa k odvolaniu žalovaného vyjadriť, hoci mu toto bolo súdom za účelom vyjadrenia sa riadne doručené (č. l. 43).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c

ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP, pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoľovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o slobode informácií informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba. Ustanovenia osobitných predpisov tým nie sú dotknuté.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o slobode informácií (v znení do 31. decembra 2011) sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov, alebo orgánu činného v trestnom konaní podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy.

Sporným momentom v tu prejednávanej veci je otázka, či sa právo žalobcu na informácie bolo

obmedzené tým, že žalovaný v sprístupnenom uznesení vyšetrovateľa Úradu boja proti korupcii zo 17. septembra 2010 o odmietnutí veci podozrenia zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, ktorého sa mala dopustiť sudkyňa Krajského súdu v Bratislave O. (ďalej len „žiadané uznesenie“) anonymizoval mená, priezviská a funkcie osôb, ktoré v tomto uznesení boli uvedené. Vo svojom rozsudku krajský súd vyslovil stanovisko súhlasné s právnym názorom žalobcu. Najvyšší súd však nepovažuje za správne a súladné s právnymi predpismi účinnými v čase vydania napadnutého rozhodnutia tento záver potvrdiť.

Zákon o slobode informácií (pochopiteľne) zložitým spôsobom rozlišuje informácie, ktoré nemôžu byť poskytnuté (porov. § 8 až § 11, tiež uznesenie sp. zn. II. ÚS 589/2012). Uvedené posúdenie je oprávnený vykonať len ten štátny orgán, v ktorého „pôsobnosti“ sú dané informácie.

V tom čase účinný zákon o slobode informácií neposkytoval výnimku pre informáciu o výsledku trestného konania, avšak za túto treba považovať buď krátku informáciu, alebo podľa úvahy dožiadaného subjektu samo rozhodnutie vo veci, ktoré nie je hromadne sprístupnené napríklad na internetovom sídle Ministerstva Spravodlivosti Slovenskej republiky. Ani v takom prípade však nemožno negovať požiadavku ochrany osobných údajov, ktorá je súčasťou požiadavky na ochranu súkromia fyzických osôb.

Preto najvyšší súd považuje za potrebné zaoberať sa pojmom osobné údaje, ktorými v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) sú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.

Táto definícia pritom vychádza a v zásade kopíruje definície obsiahnuté v právnej úprave na úrovni Európskej únie, resp. Rady Európy, konkrétne v smernici Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES a Dohovore Rady Európy č. 108/1981 o ochrane osôb so zreteľom na automatizované spracovanie osobných údajov.

Vychádzajúc z požiadavky určenia, alebo určiteľnosti konkrétnej osoby na základe jedného alebo viacerých údajov, najvyšší súd má za to, že meno a priezvisko v spojení s uvedením povolania (zamestnávateľa) predstavujú súbor takých údajov, ktoré umožňujú konkretizáciu osoby, jej odlišenie od iných osôb s rovnakým menom a priezviskom. Súčasne ide o charakteristiky alebo znaky tvoriace identitu osoby. Osobitne to platí v prípade, ak ide o povolanie, alebo pracovisko, ktoré je verejnoprávnou inštitúciou, a je preto relatívne jednoduché na základe týchto znakov osobu fakticky vyhľadať.

Krajský súd svoj záver o neprípustnosti excesívnej ochrane osobných údajov formou anonymizácie oprel tiež o tvrdenie, že ide o verejných činiteľov, a poskytnutie ochrany touto formou je v príkrom rozpore s požiadavkou na transparentnosť vo verejnej správe. Toto tvrdenie však neobstojí, pretože dotknuté osoby vystupovali vo vzťahu k požadovanej informácii - uzneseniu ako osoby zúčastnené na trestnom konaní, pričom nevykonávali svoju zvyčajnú funkciu a ani sami neboli subjektom trestného konania v takom rozsahu, ktorý by mal alebo mohol mať na fungovanie verejnej moci v Slovenskej republike. Hlavne však, hoci ide o osoby zastávajúce verejnú funkciu, nejde o osoby verejne činné, resp. verejne známe, v takom rozsahu, aby táto ich činnosť mohla mať za následok zníženie ochrany ich práva na súkromie, resp. ochrany ich osobnosti pred zverejňovaním osobných údajov. Nemajú preto povinnosť strpieť neautorizované sprístupnenie osobných údajov, resp. údajov týkajúcich sa ich osobnosti, vo väčšom rozsahu, než by bol povinný „bežný“ občan.

Celkovo je na zváženie povaha postupu žalobcu, keď od žalovaného totiž žiadal sprístupnenie žiadaného uznesenia vo veci konkrétnej podozrivej, ktoré žiadané uznesenie mu bolo žalovaným sprístupnené. Napriek tomu sa domáhal sprístupnenia ďalších informácií, ktorých rozsah prekračuje informáciu o rozhodnutí alebo o výsledku tohto konania. Najvyšší súd má za to, že pokiaľ subjekt požaduje

rozhodnutie v tomto prípade orgánu činného v trestnom konaní, zaujíma sa o výrok a odôvodnenie tohto rozhodnutia, chce si urobiť úsudok o tom, či toto rozhodnutie bolo, alebo nebolo arbitrárne, resp. na akých dôvodoch stojí. Je preto zvláštne, ak žalobca trvá na sprístupnení ďalších, veľmi konkrétnych osobných informácií o osobách zúčastnených na konaní, ktoré vo svojej pôvodnej žiadosti nešpecifikoval.

Podľa názoru najvyššieho súdu žalovaný vo veci postupoval vecne i právne správne, keď pri sprístupnení žiadaného uznesenia žalobcovi dbal na ochranu osobných údajov subjektov zúčastnených na konaní v dotknutej trestnej veci.

Hoci teda krajský súd správne uzavrel a odôvodnil, že vo veci nenastali skutočnosti zakladajúce tzv. fiktívne rozhodnutie, nemôže najvyšší súd priznať správnosť aj jeho záverom o neexistencii dôvodov poskytnúť ochranu osobným údajom, ktoré sa týkajú osôb zúčastnených na dotknutom trestnom konaní, pretože ide o osoby zastávajúce verejnú funkciu. Sama skutočnosť, že fyzická osoba je verejným funkcionárom bez toho, že by bola verejne (politicky, umelecky) činná, nezakladá dôvod na zníženie rozsahu, v ktorom sa realizuje právo na ochranu jej súkromia.

Z tohto dôvodu najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol (§ 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 220 OSP).

O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal. Žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.